

Centerpartiet

ALLIANS

Yrkande

Regionstyrelsens arbetsutskott 26 augusti 2025

Ärende: Fördjupad revisionsrapport nr 8/2024 – ekonomistyrning

Motiv

Region Västerbotten befinner sig i en djup självskapad vårdkris som påverkar såväl patienter som personal. Grundorsaken är den svaga politiska styrning som sker av regionen. År efter år läggs budgetar som inte håller ihop, och besluten som fattas saknar reell genomförandekraft. I stället för att ta itu med de grundläggande problemen skjuts de framför oss i en region där varje ny rapport visar att gapet mellan intention och verklighet bara växer.

Prognosen för 2025 visar på ett underskott på nära en miljard, och balanskravsresultatet återigen är negativt med totalt 353 mkr. Löftet till regionfullmäktige var att balanskravsresultatet ska påbörja att återställas, inte att det ska växa ytterligare. Samtidigt fortsätter låneskulden att växa, med en prognos på uppemot fem miljarder i nya lån inom de kommande åren. Att finansiera driften med framtida generationers skattepengar är varken ansvarsfullt eller långsiktigt.

När revisorerna konstaterar att endast en tredjedel av beslutade åtgärder inom hälso- och sjukvården faktiskt genomförts, blir det tydligt att det politiska ledarskapet misslyckats med att säkerställa verkställighet, uppföljning och effekt. Det handlar inte enbart om ekonomi, det handlar om ledarskapets kärnuppgift att styra en komplex verksamhet mot långsiktiga mål, att skapa förutsättningar för genomförande och att ta ansvar när målen inte uppnås.

Trots ökade skatteintäkter och höga statsbidrag blir resultaten sämre, vårdköerna längre och arbetsmiljön alltmer ohållbar. Att universitetssjukhuset i Umeå med nöd och näppe klarade kraven för att behålla sin status är ett symptom på att kärnuppdraget i vården riskerar att undermineras. Det går om inte annat att se på vårdgolvet med överbeläggningar och en belägningsgrad som på många kliniker är över 100%. Det skapar en ohållbar situation för vårdpersonalen. Väntetiderna till vård är fortsatt de längsta i landet.

Det är inte enskilda tjänstemän som bär ansvaret för dagens situation. Det är en följd av ett politiskt ledarskap som under årtionden valt att blunda för utvecklingen. Den socialdemokratiskt ledda majoriteten har år efter år duckat de svåra besluten, väjt undan för tydliga prioriteringar och istället byggt en förvaltningskultur där styrning reducerats till dokument och visioner utan förankring i verksamheten. När budgetdisciplin saknas, när mål saknar koppling till effekt, och när kostnadsökningar besvaras med nya lån då vittrar styrningen sönder.

Det är därför avgörande att regionen nu gör ett omtag, inte bara i siffror, utan i hela sättet att styra och leda. Beslutsmandat måste kopplas till ansvar. Verksamheter som håller budget och visar resultat måste få fortsatt förtroende och utrymme att utvecklas. Det måste göras tydligt att den som tar ansvar också får det att märkas. Och där ansvar brister måste det också få konsekvenser.

Det är inte längre möjligt att fortsätta hoppas på att problemen ska försvinna av sig själv. Västerbotten behöver ett ledarskap som vågar stå upp för tydliga mål, som ärligt kommunicerar verkligheten och som driver igenom nödvändiga förändringar. Att fortsätta på den inslagna vägen innebär att riskera både den medicinska kvaliteten, personalens arbetsmiljö och regionens långsiktiga ekonomiska stabilitet.

Sammanfattningsvis måste Region Västerbotten ompröva sitt politiska ledarskap och fokusera på att skapa en långsiktig och hållbar ekonomisk plan. Detta arbete kan inte skjutas upp till nästa budget utan måste påbörjas omedelbart. Prioriteringar måste omprövas, och åtgärder måste vidtas för att säkerställa att invånarna i länet får tillgång till den vård de behöver utan att riskera regionens ekonomiska stabilitet på lång sikt. Den vårdkris som råder i Västerbotten är orsakad av ett långvarigt och varaktigt styre och kan inte skyllas på någon annan eller att regionen blivit ett offer för omständigheterna.

Yrkanden

- Att Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med nämnderna skyndsamt ta fram en budgetprocess som avspeglar verksamheternas uppdrag, budget, behov, horisontella samt vertikala prioriteringar som harmoniserar med beprövad erfarenhet och eventuella vårdprogram.
- Att Regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att säkerställa att budgetunderlag håller en tillräcklig kvalitet. Det bör bland annat finnas dokumenterade riskanalyser som visar att förslag på budgetar och åtgärder är möjliga att genomföra.
- Att Regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag säkerställa att verksamheterna samt fackförbund blir delaktiga i beredningen av budgetar, sparförslag samt i arbetet med att föreslå prioriteringar.
- Att Fullmäktige uppdrar till samtliga driftsnämnder att genomföra ytterligare kostnadsreducerande åtgärder kopplat till administrativa tjänster inom regionen.
- Att Regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att göra ett omtag med arbetet kring att nå en ekonomi i balans genom att fokus riktas på analys och åtgärd per förvaltning och vilka kostnadsposter som har stora budgetavvikelser.
- Att Regionstyrelsen och nämnderna får i uppdrag att arbeta fram, utöver de tidigare fullmäktigeuppdragen, ytterligare nödvändiga kostnadsreducerande åtgärder.
- Att Regionstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med nämnderna arbeta fram processtöd så att verksamheten kan genomföra horisontella prioriteringar som leder fram till skäliga utbudsbegränsningar.
- Att Hälso- och sjukvårdsnämnden får i uppdrag att skyndsamt stärka arbetet för att stärka universitetssjukvården.
- Att Regionstyrelsen reviderar sina riktlinjer för upptagandet av nya lån så att alla nya lån kräver politiska beslut samt åtföljs med en långsiktig plan hur de ska kunna betalas tillbaka.

Allians för Västerbotten

Nicklas Sandström(M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

Maria Lundqvist Brömster (L)
Gruppledare